

ЗАКОН

О ПОТВРЂИВАЊУ УГОВОРА ИЗМЕЂУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И НАРОДНЕ РЕПУБЛИКЕ КИНЕ О СУДСКОЈ ПОМОЋИ У ГРАЂАНСКИМ И ПРИВРЕДНИМ СТВАРИМА

Члан 1.

Потврђује се Уговор између Републике Србије и Народне Републике Кине о судској помоћи у грађанским и привредним стварима, потписан у Београду 8. маја 2024. године, у оригиналу на српском, кинеском и енглеском језику.

Члан 2.

Текст Уговора између Републике Србије и Народне Републике Кине о судској помоћи у грађанским и привредним стварима у оригиналу на српском језику гласи:

У Г О В О Р
ИЗМЕЋУ
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
И
НАРОДНЕ РЕПУБЛИКЕ КИНЕ
О СУДСКОЈ ПОМОЋИ У ГРАЂАНСКИМ И
ПРИВРЕДНИМ СТВАРИМА

Република Србија и Народна Република Кина (у даљем тексту: Стране”),

У жељи за подстицањем међусобног поверења и сарадње у области судске помоћи у грађанским и привредним стварима између две Стране, на основу узајамног поштовања суверености, једнакости и заједничког интереса и са сврхом продубљивања свеобухватног српско-кинеског стратешког партнерства,

Одлучиле су да закључе овај уговор и споразумеле су се о следећем:

ПОГЛАВЉЕ I

Опште одредбе

Судска заштита

Члан 1.

1. Држављани једне Стране уживају једнаку судску заштиту на територији друге Стране као и држављани друге Стране и имају право на приступ судовима друге Стране под истим условима који важе за држављане друге Стране.

2. Судови једне Стране не могу од држављана друге Стране да захтевају полагање обезбеђења парничних трошкова само због тога што су странци или што немају пребивалиште или боравиште на њеној територији.

3. Ст. 1. и 2. овог члана примењују се и на правна лица која имају седиште на територији једне од Страна, а основана су у складу са законима те Стране.

Смањење и ослобађање од плаћања
трошкова судског поступка и правне помоћи

Члан 2.

1. Држављани једне Стране имају право на смањење трошкова или на ослобађање од плаћања трошкова судског поступка на територији друге Стране

и имају право на правну помоћ под једнаким условима и у истом обиму који важе и за држављане друге Стране.

2. Уз молбу за смањење или ослобађање од плаћања трошкова судског поступка или правне помоћи из става 1. овог члана подноси се и уверење о имовном стању молиоца коју издаје надлежни орган Стране на чијој територији молилац има пребивалиште или боравиште. Ако молилац нема пребивалиште нити боравиште на територији једне од Стране, ово уверење издају или оверавају дипломатска или конзуларна представништва Стране чије је то лице држављанин.

3. Судски органи или други надлежни органи који одлучују о молби за смањење или ослобађање од плаћања трошкова судског поступка или правне помоћи могу затражити додатне податке.

Обим судске помоћи

Члан 3.

Судска помоћ, за потребе овог уговора, обухвата:

- 1) уручење судских и вансудских докумената у складу са Хашком конвенцијом о достављању у иностранству аката у грађанским и трговачким стварима;
- 2) извођење доказа у складу са Хашком конвенцијом о прибављању у иностранству доказа у грађанским и трговачким стварима;
- 3) признање и извршење судских и арбитражних одлука;
- 4) размену информација о прописима.

Начини комуникације у пружању судске помоћи

Члан 4.

1. Ако се друкчије не предвиђа овим уговором, Стране приликом подношења или одобравања захтева за судску помоћ остварују директну комуникацију преко својих централних органа који се у ту сврху одреде.

2. Централни органи у смислу става 1. овог члана су Министарство правде за Републику Србију и Министарство правде за Народну Републику Кину.

3. Ако једна Страна промени првобитно одређени централни орган, та Страна о томе обавештава другу Страну дипломатским путем.

Меродавно право у пружању судске помоћи

Члан 5.

Стране у извршењу замолница за судску помоћ примењују домаће прописе, осим ако се овим уговором не предвиђа друкчије.

Одбијање судске помоћи

Члан 6.

Ако Страна од које се тражи судска помоћ (у даљем тексту: „замољена Страна”) сматра да се указивањем судске помоћи угрожава њен суверенитет, безбедност или јавни поредак или да је таква помоћ у супротности са основним принципима њеног законодавства или сматра да је тражена помоћ ван надлежности њених судских органа може да одбије пружање судске помоћи, а о разлозима за одбијање обавештава Страну која тражи судску помоћ (у даљем тексту: „Страна молиља”).

Форма и садржај замолнице за судску помоћ

Члан 7.

1.Замолница за судску помоћ подноси се у писаној форми и мора имати потпис или печат органа који тражи помоћ и треба да садржи следеће:

- 1) назив и адресу органа који тражи помоћ;
- 2) назив замољеног органа, уколико је познат;
- 3) име, држављанство и адресу лица на које се замолница односи и, ако се ради о правном лицу, назив правног лица и адресу;
- 4) име и адресу заступника лица на које се замолница односи, по потреби;
- 5) опис природе поступка на који се предметна замолница односи и кратак сажетак предмета;
- 6) опис тражене судске помоћи; и
- 7) остале информације које могу бити неопходне за извршење замолнице.

2. Ако замољена Страна сматра да су информације које је доставила Страна молиља недовољне за поступање по замолници у складу са одредбама овог уговора, замољена Страна може од Стране молиље да тражи достављање додатних информација.

Језик

Члан 8.

1.Централни органи Страна се у међусобној писаној комуникацији служе својим језиком, уз обезбеђен превод на језик друге Стране или енглески језик.

2.Замолнице за судску помоћ и пратећа документација сачињавају се на језику Стране молиље и уз њих се прилаже превод на језик замољене Стране.

ПОГЛАВЉЕ II

Уручење докумената

Обим примене

Члан 9.

Стране, у складу са одредбама овог уговора, извршавају замолнице друге Стране за уручење судских и вансудских докумената лицима која се налазе на њеној територији.

Поступање по замолници за уручење

Члан 10.

1. Замољена Страна приликом поступања по замолници за уручење примењује начин прописан прописима те Стране.

2. Замољена Страна извршава замолницу за уручење на посебан начин изричито затражен од Стране молиље, ако такав начин није у супротности са прописима замољене Стране.

3. Ако замољени орган није надлежан за поступање по замолници, доставиће је надлежном органу на поступање.

4. Ако замољена Страна није у могућности да изврши уручење на основу података о адреси које је навела Страна молиља, замољена Страна мора предузети све неопходне мере у циљу утврђивања адресе и може, ако је потребно, од Стране молиље да затражи додатне информације. Ако замољена Страна ни тада не буде могла да утврди адресу или из неких других разлога не буде у могућности да поступи по замолници, враћа Страни молиљи замолницу и пратећу документацију наводећи разлоге због којих је била спречена да изврши уручење.

Обавештење о исходу уручења

Члан 11.

Замољена страна, на начин комуницирања утврђен у члану 4. овог уговора, обавештава Страну молиљу у писаној форми о исходу уручења и у прилогу доставља потврду о уручењу коју је сачинио орган који је извршио предметно уручење. Та потврда садржи име и личне податке примаоца, датум, место и начин уручења. Ако прималац одбије пријем, наводе се разлози одбијања.

Трошкови уручења

Члан 12.

Замољена Страна сноси све трошкове који настану на њеној територији извршењем за молница за уручење. Међутим, Страна молиља сноси трошкове настале извршењем за молница за уручење у складу са одредбом из члана 10. став 2. овог уговора.

ПОГЛАВЉЕ III

Извођење доказа

Обим примене

Члан 13.

1. Према одредбама овог уговора, једна Страна извршава за молнице за извођење доказа које поднесе друга Страна укључујући узимање изјава од странака у поступку и сведока, прикупљање материјалних и писаних доказа, спровођење вештачења или увиђаја или обављање других судских радњи везаних за извођење доказа.

2. Овај уговор не примењује се на:

1) извођење доказа који нису намењени за употребу у започетим или будућим судским поступцима; или

2) прибављање докумената који нису наведени у за молници, или нису у директној и блиској вези са предметом.

Извршење за молнице за извођење доказа

Члан 14.

1. Замољена Страна у извршењу за молнице за извођење доказа примењује домаће прописе.

2. Замољена Страна извршава за молницу за извођење доказа на посебан начин изричито затражен од Стране молиље, ако такав начин није у супротности са прописима за мољене Стране.

3. Ако за мољени орган није надлежан за поступање по за молнице, доставиће је надлежном органу на поступање.

4. Ако за мољена Страна има потешкоћа са извођењем доказа на основу података о адреси које је навела Страна молиља, за мољена Страна мора предузети све неопходне мере у циљу утврђивања адресе и може, ако је потребно, од Стране молиље да затражи додатне информације. Ако за мољена Страна ни тада не буде могла да утврди адресу или из неких других разлога не буде у могућности да поступи по за молницу, за молницу и пратећу документацију враћа Страни молиљи, наводећи разлоге због којих је била спречена да изврши за молницу.

5. На изричит захтев Стране молиље, замољена Страна обавештава Страну молиљу о времену и месту извршења замољене радње, како би заинтересоване странке или њихови заступници могли присуствовати извршењу замолнице. Ако присуствују извршењу горе поменуте странке или њихови заступници морају поштовати законске прописе замољене Стране.

Одбијање сведочења

Члан 15.

1. Ако лице чије сведочење се тражи према одредбама овог уговора тврди да по законима Стране молиље има право или привилегију да одбије да сведочи, замољена Страна ће од Стране молиље тражити потврду о постојању тог права или привилегије. Потврда коју достави Страна молиља сматра се уверљивим доказом о постојању тог права или привилегије, осим ако постоји очигледан доказ о супротном.

2. Лице чије сведочење се тражи према одредбама овог уговора може одбити да сведочи ако је према законима замољене Стране том лицу дозвољено да не сведочи у сличним околностима у судском поступку покренутом у замољеној Страни.

Обавештење о исходу извршења

Члан 16.

Замољена страна, на начин комуницирања из члана 4. овог уговора, обавештава Страну молиљу у писаној форми о исходу поступања по замолници за извођење доказа и у прилогу доставља прикупљени доказни материјал.

Доступност лица за сведочење

Члан 17.

1. Замољена Страна, на захтев Стране молиље, упућује позив лицу да се појави на територији Стране молиље ради сведочења. Страна молиља обавештава лице о висини и стандарду свих евентуалних накнада и трошкова који се исплаћују том лицу. Замољена Страна одмах обавештава Страну молиљу о одговору тог лица.

2. Замолница за уручење документа којим се неко лице позива да се појави на територији Стране молиље доставља се замољеној Страни најкасније 60 дана пре заказаног појављивања, осим ако у хитним случајевима замољена Страна пристане на краћи период.

Заштита сведока и вештака

Члан 18.

1. Сведок или вештак који се налази на територији Стране молиље не може бити кривично гоњен, притворен, осуђен или подвргнут неком другом ограничењу личне слободе на територији те Стране због неке радње или пропуста који су се догодили пре његовог доласка на територију те Стране нити има обавезу да без претходног одобрења замољене Стране и његове личне сагласности, сведочи у неком другом судском поступку, осим оног који је предмет замолнице.

2. Одредба из става 1. овог члана не примењује се ако то лице није напустило територију Стране молиље у року од 15 дана од дана када му је званично саопштено да његово присуство више није потребно или од када се по њеном напуштању у њу добровољно вратило. Али у овај рок не урачунава се време за које то лице није могло да напусти територију Стране молиље због разлога који су ван његове/њене контроле.

3. Лице које одбије позив за сведочење из члана 17. овог уговора не може због тог одбијања да буде кажњено нити подвргнуто било каквим принудним мерама ограничења личне слободе.

Трошкови извођења доказа

Члан 19.

1. Замољена Страна сноси трошкове који настану извршењем замолница за извођење доказа на њеној територији, али Страна молиља сноси следеће трошкове:

1) трошкове који настану извршењем замолница применом посебног начина из члана 14. став 2. овог уговора;

2) трошкове за лица која дођу, бораве и напусте територију замољене Стране, на основу члана 14. став 5. овог уговора;

3) трошкове или накнаде за лица која дођу, бораве и напусте територију Стране молиље из члана 17. овог уговора. Ови трошкови или накнаде се плаћају према важећим стандардима или прописима места где су они настали;

4) трошкове и хонораре вештака; и

5) трошкове усменог превођења.

2. Ако постане очигледно да извршење замолнице изискује ванредне издатке, Стране су дужне да се консултују ради утврђивања услова под којима се може извршити замолница.

ПОГЛАВЉЕ IV

Признање и извршење судских и арбитражних одлука

Врсте судских одлука

Члан 20.

1. Стране, у складу са одредбама овог уговора, признају и извршавају на својој територији следеће судске одлуке донете на територији друге Стране после ступања на снагу овог уговора:

1. судске одлуке донете у поступцима у грађанским и привредним стварима; или

2. судске одлуке донете у кривичним поступцима које се односе на грађанске ствари и везане су за накнаду штете и повраћај имовине оштећенима.

2. „Судске одлуке” из става 1. овог члана укључују и судске документе о поравнању донете у грађанским и привредним стварима.

Подношење захтева

Члан 21.

Захтев за признање и извршење судске одлуке странка у поступку може поднети директно надлежном суду замољене Стране или суду који је донео одлуку и који тај захтев доставља надлежном суду замољене Стране на начин из члана 4. овог уговора.

Документација која се прилаже уз захтев

Члан 22.

1. Уз захтев за признање и извршење судске одлуке прилажу се следећи документи:

1. оверен препис одлуке;

2) документ којим се потврђује да је одлука коначна, а ако се тражи извршење онда и потврду о извршности одлуке, осим ако у самој одлуци то већ није изричито наведено;

3) документ којим се потврђује уручење одлуке странки против које је одлука донета и да је странка која нема правну способност у поступку била прописано заступана; и

4) ако је одлука донета у одсутности једне странке, документ на основу кога се може утврдити да је судски позив уручен странки која је изостала.

2) Уз захтев, одлуку и горе поменуте документе прилаже се и оверени превод тих докумената на језик замољене Стране.

Одбијање признања или извршења

Члан 23.

Признање или извршење судских одлука из члана 20. став 1. овог уговора може се одбити у складу са одредбама члана 6. овог уговора или под условом да:

- 1) одлука није коначна или није извршна по прописима Стране у којој је та одлука донета;
- 2) суд који је донео одлуку нема надлежност у складу са чланом 24. овог уговора;
- 3) странка против које је донета одлука није била прописно позвана, или странка која нема правну способност у парничном поступку није била прописно заступана;
- 4) пред судом замољене Стране је у току поступак између истих странака и у истој правној ствари; или
- 5) одлука није у складу са одлуком коју је донео суд замољене Стране или одлуком коју је донео суд треће државе, а признао суд замољене Стране.

Надлежност

Члан 24.

1. У циљу примене овог уговора, суд Стране у којој је донета одлука сматра се надлежним под условом да:

- 1) тужени у време покретања поступка има пребивалиште или боравиште на територији те Стране;
- 2) је поступак покренут због пословних активности филијале коју тужени има на територији те Стране;
- 3) је тужени изричито прихватио надлежност суда те Стране;
- 4) је тужени расправљао о меритуму неоспоравајући надлежност суда;
- 5) је код спорова из области уговорних односа, уговор закључен на територији те Стране, односно извршен је, или је требало да буде извршен на тој територији, или се предмет поступка налази на тој територији;
- 6) су код спорова за утврђивање вануговорне одговорности за штету, радња којом је проузрокована штета или њене последице наступиле на територији те Стране;
- 7) код обавеза издржавања, поверилац у време покретања поступка има пребивалиште или боравиште на територији те Стране;
- 8) непокретна имовина која је предмет поступка се налази на територији те Стране;
- 9) код наслеђивања, преминуло лице је у време смрти имало пребивалиште или боравиште на територији те Стране, или се на територији те Стране налазе главни делови његове имовине; или

10) код ствари везаних за лични статус, парничар је имао пребивалиште или боравиште на територији те Стране у време покретања поступка.

2. Став 1. овог члана не сме бити у супротности са домаћим прописима обе Стране који се односе на искључиву надлежност. У ту сврху Стране морају, после ступању на снагу овог уговора, одмах да обавесте једна другу, у писаној форми на начин из члана 4. овог уговора о одредбама закона које се односе на искључиву надлежност.

Поступак признања и извршења

Члан 25.

1. Поступак признања и извршења судских одлука спроводи се по прописима замољене Стране.

2. Суд замољене Стране ограничава се на утврђивање да ли судске одлуке испуњавају услове предвиђене овим уговором и не преиспитује меритум.

3. Ако судска одлука садржи елементе који се могу одвојити и не могу бити признати или извршени као целина, суд замољене Стране може одлучити да одобри признање или извршење само једног дела те одлуке.

Правно дејство признања и извршења

Члан 26.

Судске одлуке чије је признање или извршење одобрено имају исто правно дејство као и одлуке које су донели судови замољене Стране на њеној територији.

Признање и извршење арбитражних одлука

Члан 27.

Свака Страна признаје и извршава арбитражне одлуке које су донете на територији друге Стране у складу са одредбама Конвенције о признању и извршењу иностраних арбитражних одлука потписане у Њујорку, дана 10. јуна 1958. године.

ПОГЛАВЉЕ V

Остале одредбе

Размена информација о прописима

Члан 28.

Стране, на захтев, размењују информације о важећим прописима и судској пракси у вези са применом овог уговора.

Уручење докумената и извођење доказа од стране дипломатских или конзуларних представништава

Члан 29.

Свака од Страна може извршити уручење документа или узети изјаве од својих држављана, који се налазе на територији друге Стране, преко својих дипломатских или конзуларних представништава на тој територији, под условом да се придржавају прописа друге Стране и да не примењују никакве мере принуде.

Ослобођење од легализације

Члан 30.

Ради примене овог уговора, било који документ који је издат или званично оверен у судовима или другим надлежним органима Страна и који је достављен на начин из члана 4. овог уговора ослобађају се од сваког облика легализације.

Доказна снага јавних исправа

Члан 31.

Ради примене овог уговора јавне исправе издате на територији једне Стране имају исту доказну снагу на територији друге Стране као и јавне исправе исте или сличне природе издате на тој територији.

Решавање спорова

Члан 32.

Спорови који настану у вези са тумачењем и применом овог уговора решавају се договором, дипломатским путем, ако централни органи Страна не могу да се договоре.

ПОГЛАВЉЕ VI

Завршне одредбе

Ступање на снагу, измене и раскид Уговора

Члан 33.

1. Стране обавештавају једна другу дипломатским путем о завршеном поступку потврђивања у складу са њиховим унутрашњим законским процедурама неопходним за ступање на снагу овог уговора. Овај уговор ступа на снагу по истеку 30 дана од дана пријема последње дипломатске ноте.

2. Овај уговор може бити измењен у било које време писаним споразумом између Страна. Такве измене ступају на снагу на начин описан у ставу 1. овог члана и саставни су део овог уговора.

3. Уговор се закључује на неодређено време. Свака Страна може раскинути овај уговор у било које време, достављањем другој Страни обавештења у писаној форми, дипломатским путем. Раскид производи правно дејство по истеку 180 дана од дана достављања таквог обавештења другој страни. Без обзира на престанак важења овог уговора, свака замолница примљена пре раскида Уговора обрађује се у складу са овим уговором.

4. Уговор се примењује и на замолнице поднете у поступцима који су покренути пре ступања на снагу овог уговора.

У ПОТВРДУ ЧЕГА, доле потписани, прописно овлашћени од својих Влада, су потписали овај уговор.

САЧИЊЕНО у два примерка, у Београду, дана 8. маја 2024. године, сваки од њих на српском, кинеском и енглеском језику, с тим да су сви текстови подједнако веродостојни. У случају неслагања у тумачењу Уговора, меродаван је текст на енглеском језику.

За Републику Србију

За Народну Републику Кину

Члан 3.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије – Међународни уговори”.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење Закона о потврђивању Уговора између Републике Србије и Народне Републике Кине о судској помоћи у грађанским и привредним стварима садржан је у члану 99. став 1. тачка 4. Устава Републике Србије, према коме је у надлежности Народне скупштине да потврђује међународне уговоре, када је законом предвиђена обавеза њиховог потврђивања.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ПОТВРЂИВАЊЕ УГОВОРА

Између Републике Србије и Народне Републике Кине не постоји билатерални уговор којим се регулише питање сарадње правосудних органа двеју држава у грађанским и привредним стварима.

Потреба за наведеном сарадњом је све чешћа, јер грађани две државе и правна лица све више између себе остварују правне контакте, што захтева ефикасну судску сарадњу између надлежних органа двеју држава.

Закључивањем Уговора између Републике Србије и Народне Републике Кине о судској помоћи у грађанским и привредним стварима, створиће се услови за чвршћу и ефикаснију сарадњу правосудних органа и убрзати решавање правних спорова.

Закључивањем овог уговора олакшаће се и убрзати правни саобраћај између две државе и гарантоваће се правна сигурност физичким и правним лицима једне државе на територији друге државе.

III. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона неће бити потребна финансијска средства у буџету за 2025. годину.

У наредним годинама евентуални трошкови везани за реализацију активности из Закона о потврђивању Уговора између Републике Србије и Народне Републике Кине о судској помоћи у грађанским и привредним стварима планираће се у оквиру лимита који Министарство финансија утврђује у поступку припреме и доношења Закона о буџету за раздео Министарства правде.